

וְאוֹתָם תּוֹלְדוֹת לֹא יוֹצְאוֹת
הַחוּצָה, וְכִן בְּאִיבָר אַחַד, אִיבָר
קָדוֹשׁ שֶׁהַתַּמְקָן (שֶׁהַתַּמְקָן) אֶצְלוֹ
וְנִכְנַס בָּאוֹת ה' הָאֲחֵרוֹנָה. מֵאוֹת
ה' יוֹצֵא, וּבָאוֹת ה' נִכְנַס, בָּאוֹתוֹ
אִיבָר שֶׁהַתַּמְקָן אֶצְלָה ה'
הָאֲחֵרוֹנָה.

וּבִשְׁעָה שֶׁנִּפְתַּח וְנוֹסְפָה הָאוֹת
הַזֹּה, ה' הַעֲלִינָה, אִזּוֹ הַתַּמְקָן
בְּתִשְׁוּקָה, וְהָאִיבָר הַזֶּה הַצָּדִיק
שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּמְקָן עֲלָיו. וְעַל זֶה,
כְּשֶׁהַתַּמְקָן הָאִיבָר הַזֶּה בְּתִשְׁוּקָה,
נוֹסְפָה בּוֹ ה'. וְכִשְׁהָאִיבָר הַזֶּה
אֵינוֹ בְּתִשְׁוּקָה, וְהִיטָהּ מ' לְבָדָה,
לְהֵרָאוֹת שְׁהָרִי אֵין עוֹמְדָת
לְהוֹלִיד.

וְזֶה סוּד אַבְרָם, אֲבִ"ר מ', זֶה אֵינוֹ
מוֹלִיד, שְׁהָרִי מ' הִיא סְתוּמָה, וְלֹא
עוֹמְדָת לְהוֹלִיד. כְּשֶׁנוֹסְפָה ה',
אוֹתוֹ הִם נִפְתַּח, וְנוֹסְפָה ה',
וְעוֹמְדָת בָּאוֹתוֹ הָאִיבָר לַעֲשׂוֹת
תּוֹלְדוֹת. וְזֶה סוּד אַבְרָהָם, אֲבִ"ר
ה"ס, זֶה מוֹלִיד וְעוֹשֶׂה פְרוֹת.
וּמְשׁוּם כֶּן אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד -
אַבְרָהָם מוֹלִיד, מְשׁוּם שְׁאוֹתוֹ
הָאִיבָר לֹא הַתַּמְקָן עַד שֶׁבָּאָה ה'.
וּבְכָל מְקוֹם ה"א עוֹמְדָת
לְתוֹלְדוֹת וּפְרוֹת, וְעַל כֵּן הַשֵּׁם
גוֹרָם.

וּמִנֵּי לָנוּ שְׁאוֹתוֹ הָאִיבָר לֹא
נִתְמַקָּן אֲלֵא בְשִׁבִיל ה'? שְׁהָרִי
בְזִמְנֵן שֶׁהִיא שְׁמוֹ אַבְרָם, לֹא נִגְזַר
נְמוּל אוֹתוֹ הָאִיבָר וְלֹא הַתַּמְקָן.
אֲחֵר שֶׁבָּאָה ה', הַתַּמְקָן אוֹתוֹ
הָאִיבָר, וְנְמוּל, לַעֲשׂוֹת פְרוֹת
בָּאוֹתָהּ ה' הָאֲחֵרוֹנָה. וּבְעוֹד
שֶׁהָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן הוּא סְתוּם
בָּאוֹת מ', אוֹתוֹ הָאִיבָר לֹא
הַתַּמְקָן, וְהַעֲרָלָה עוֹמְדָת לְלֹא
מִלָּה.

וְהַדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה עוֹמְדָת מִתּוֹךְ
הַעֲרָלָה, בָּאוֹת ד', תּוֹךְ עֲנִיּוֹת.
כְּשֶׁהָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן תּוֹךְ הַסֵּתֵר
בְּסוּד הָאוֹת מ', הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן
בְּעֵנִי בְּסוּד הָאוֹת ד' (ט).

וְאֵינֵנוּ תּוֹלְדִין לֹא נִפְקִי לְבָר, בַּר בְּחַד אַבְר,
שְׁיִיפָא קְדִישָׁא דְאַתְמַקָּן (נ"א דְאַתְמַקָּן)
גְּבִייה, וְעָל בָּאָת ה' בְּתִרְיִיתָא. מֵאָת ה' נִפְקִי,
וּבָאָת ה' עֲלִיל, בְּהֵוָה אַבְר דְאַתְמַקָּן גְּבִי ה'
בְּתִרְיִיתָא.

וּבִשְׁעָתָא דְאַתְפַּתַּח, וְאַתּוֹסְף אֶת דָּא, ה'
עֵילָאָה, כְּדִין אַתְמַקָּן בְּתִיאוּבְתָא,
וְהָאִי אַבְר צְדִיקָא דְעֵלְמָא אַתְמַקָּן עֲלִיהָ. וְעַל
דָּא, כְּדִין אַתְמַקָּן הָאִי אַבְר בְּתִיאוּבְתָא, (וְהוּא כְּמִיד
וְנִיזִי גְרַע ה') אַתּוֹסְף בִּיהָ ה'. וְכֵד אַבְר דָּא לֹא הוּי
בְּתִיאוּבְתָא, וְהוּא מ' בְּלַחֲוֹדוּי, לְאַתְחַזְזָא דְהָא
לֹא קִימָא לְאוּלְדָא.

וְרָזָא דָּא אַבְרָם, אֲבִ"ר מ', דָּא אֵינוֹ מוֹלִיד,
דְּהָא מ' סְתִימָא אִיהִי, וְלֹא קִימָא
לְאוּלְדָא. כְּדִין אַתּוֹסְף ה', הֵוָה מ' אַתְפַּתַּח,
וְאַתּוֹסְף ה', וְקִימָא בְּהֵוָה אַבְר לְמַעַבְד
תּוֹלְדִין. וְרָזָא דָּא אַבְרָהָם, אֲבִ"ר ה"ס, דָּא,
מוֹלִיד וְעַבִּיד אֵיבִין.

וּבְגִין כֶּן אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד, אַבְרָהָם מוֹלִיד.
בְּגִין דְּהֵוָה אַבְר לֹא אַתְמַקָּן עַד דְּאַתִּי
ה'. וּבְכָל אֲתֵר ה"א קִימָא לְתוֹלְדִין וְאֵיבִין,
וְעַל דָּא שְׁמָא גְרָיִם.

וּמִנָּא לָן דְּהֵוָה אַבְר לֹא אַתְמַקָּן אֲלֵא בְּגִין
ה'. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּהֵוָה שְׁמִיהָ אַבְרָם, לֹא
אַתְגְּזַר הֵוָה אַבְר, וְלֹא אַתְמַקָּן. בְּתֵר דְאַתָּא
ה', אַתְמַקָּן הֵוָה אַבְר, וְאַתְגְּזַר, לְמַעַבְד אֵיבִין
בְּהֵוָה ה' בְּתִרְיָאָה. וּבְעוֹד דְּאִיהוּ עֵלְמָא
עֵילָאָה סְתוּם בָּאָת מ', הֵוָה אַבְר לֹא אַתְמַקָּן,
וְקִימָא עֲרָלָה בְּלֹא גְזִירוּ.

וְדִרְגָּא תַּתָּאָה קִימָא מְגוֹ עֲרָלָה, בָּאָת ד', גוֹ
מְסַכְנָו. כְּדִין עֵלְמָא עֵילָאָה גוֹ סְתִימָו
בְּרָזָא דְאַת מ', עֵלְמָא תַּתָּאָה בְּמְסַכְנָו בְּרָזָא
דְאַת ד' (נ"א ט).

בשנפתח העולם העליון מהאזות
 ס', ונעשה ה', אז נתמקן הברית,
 והערלה מעברת. וכיון שנתמקנה
 הברית הזו, יוצאות שתי
 האותיות הללו, ונכנסות אותיות
 אחרות. יוצאות שתי אלו ד"ם.

וכך מילה שלא יוצאת ממנה דם
 אינה מילה, שהרי אלה מעברות,
 ונכנסות שתי אחרות. במקום
 האות ס' נכנסת ה'. במקום האות
 ד' נכנסת ה'. ואז הכל עומד
 להוליד.

וזה סוד (ישעיה ט) לם רבה המשרה
 ולשלוש אין קץ על פסא דוד ועל
 ממלכתו להכין אתה ולסעדה. ס'
 רבה, למרבה. סוד זה, כשלאות
 ס' רבה המשרה, שמרבים גדל
 עליון, שנפתח ונעשה ה', אז
 ולשלוש אין קץ. מה זה ולשלוש?
 אלא ולשלוש, זהו איבר ההוא
 היסוד של העולם, שנעברה
 ממנה הערלה, אותו שנקרא קץ
 כל בשר, ודאי ולשלוש אין קץ,
 שהרי נעבר. ויושב שלום על
 פסא דוד, ועל ממלכתו, להכין
 אתה ולסעדה במשפט ובצדקה.
 וכך זה, כשעוברת ס' ונפתחת,
 אז עוברת הערלה, ומעברת ד',
 כמו שנתבאר. וזה סוד (שמות כד)
 הנה דם הברית אשר פרת ה'.
 שצריך להוציא ממנו ד"ם ברית.
 שתי האותיות הללו.

ועל הסוד הזה, אברהם אבר ה',
 שנפתחת האות ס', כדי לשמש
 האיבר הזה בעולם שלמטה.
 ובשביל זה יצחק לא יצא, עד
 שהעברה הערלה מאותו האיבר
 הקדוש העליון. ומשום כך,
 הקדוש ברוך הוא, כל מה שעשה
 בארץ, הכל הוא בסוד השמוש
 כמו למעלה, להראות שהרי
 הוציא כל השמות בחכמה
 עליונה, כמו הסוד שלמעלה,
 הכל כראוי.

פולאו בחכמתא עילאה, פגוונא דרזא דלעילא, פלא פדקא יאות.

בר אתפתח עלמא עילאה מאת ס', ואתעבידת
 ה', פדין, אתתקן ברית, ואתעבר ערלה.
 וכיון דאתתקן האי ברית, נפקין אלין תרין
 אתוון, ועיילי אתוון אוחרנין. נפקין תרין
 אלין ד"ם.

וכך גזירו דלא נפיק מיניה דם, לאו איהו
 גזירו. דהא אלין מתעברן ועיילין תרין
 אוחרנין. באתר דאת ס', עייל ה'. באתר דאת
 ד', עייל ה'. פדין פולא קיימא לאולדא.

ורזא דא (ישעיה ה) לם רבה המשרה ולשלוש
 אין קץ על פסא דוד ועל ממלכתו להכין
 אתה ולסעדה. ס' רבה, למרבה. רזא דא, פד
 לאת ס' רבה המשרה, דאסגיאו רבו עילאה,
 דאתפתח ואתעביד ה', פדין ולשלוש אין קץ.
 מאי ולשלוש. אלא ולשלוש, דא ההוא אבר
 יסודא דעלמא, דאתעבר מניה ערלה, ההוא
 דאקרי (שם ו יג) קץ כל בשר, ודאי ולשלוש אין
 קץ, דהא אתעבר. ויתיב שלום על פסא (ד' ט
 ו) דוד, ועל ממלכתו, להכין אתה ולסעדה
 במשפט ובצדקה.

וכך דא, פד אתעבר ס' ואתפתח, פדין אתעבר
 ערלה, ואתעבר ד', פמא דאתמר. ורזא
 דא, (שמות כד ח) הנה דם הברית אשר פרת ה'.
 דאצטריך לאפקא מיניה ד"ם ברית, תרין
 אתוון אלין.

ועל רזא דא, אברהם אבר ה' דאתפתח את
 ס', בגין לשמשא האי אבר בעלמא
 דלתתא. ובגין האי, יצחק לא נפיק, עד
 דאתעבר ערלה מההוא אבר קדישא עילאה.
 ובגין כך, קודשא בריך הוא כל מה
 דעבד בארעא, פולא איהו ברזא דשימושא
 פגוונא עילאה, לאחזאה דהא אפיק שמהן

פולאו בחכמתא עילאה, פגוונא דרזא דלעילא, פלא פדקא יאות.

והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשף זה (בראשית טו). מזה הטעם? משום שהיה עבד משפיל. ואז אמר, הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי כו'. משום שזה הוא היה מסתפל ורואה בנחשים שלא יוליד. ובשעה שנמול אברהם, נשתלם בכל באות ה"א, שנפתחה מן האות ס' והאות ד' אף כף. אז נכנס אברהם בדרך של חכמה, והעבר מאותה דרך אחרת של כוכבים ומזלות.

בא וראה, בשעה שהיתה בו ערלה, שלא נמול, הקדוש ברוך הוא לא התגלה לו אלא במחנה, משום שהעולם העליון היה סתום באות ס', והעולם התחתון היה בעני באות ד'. כיון שהעולם העליון נפתח באות ה', ואברהם העביר אותה הערלה, והעבר העולם התחתון מאותה ד', אז כתוב וירא אליו ה', אז התגלה הכל, ונפתח מה שלא היה אז מקדם לכן.

כגון זה ממש, כל פעם שצדיקים וחסידים מתרבים בעולם, אז הכל מתגלה ונפתח. בזמן ששלמה המלך בנה בית המקדש, והיו ישראל כלם צדיקים וחסידים, שוקטים כיון על שמריו, אז הכל נפתח, ונתגלתה השירה הזו מעלה ומטה.

באותה שעה כתוב (שיר א) לססתי ברכבי פרעה דמיתף רעיתי. מה הסוסים של מרפבות פרעה היו מזינים בכל מיני קרב - אף כף את היית מלבשת בכמה מיני קרב, לערף קרב. ומה סוסי פרעה היו טעונים בכמה כלי זין של קרבנות, אבנים, חצים, בליסטראות, כלי הריגה, כלם טעונים לערף קרב - אף כף אני טענתי כף כל מיני קרבנות, לערף

והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשף זה (בראשית טו). מאי טעמא, בגין דהוה עבד משפיל.

וכדין אמר, (שם י"ג) הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי וכו'. בגין דהא איהו הוה מסתפל וחקמי בטיורי דלא יוליד. ובשעתא דאתגזר אברהם, אשתלים בכולא באת ה"א, דאתפתח מאת ס' ואת ד' אוף הכי. כדין עאל אברהם באורח דחכמתא, ואתעבר מההוא אורחא אחרא דכוכביא ומזלי.

תא חזי, בשעתא דהוה ביה ערלה, דלא אתגזר, קודשא בריך הוא לא אתגלי ליה אלא במחנה. בגין דעלמא עילאה הוה סתום באת ס', ועלמא תתאה הוה במסכנו באת ד'. כיון דעלמא עילאה אתפתח באת ה', ואברהם אעבר ההוא ערלה, ואתעבר עלמא תתאה מההוא ד', כדין כתיב, (שם י"ח) וירא אליו ה', כדין אתגלי כולא, ואתפתח מאי דלא הוה מקדמת דנא כדין.

בהאי גוונא ממש, כל זמנא דצדיקי וחסידים אסגיאו בעלמא, כדין כולא אתגליא ואתפתח. בזמנא דשלמה מלכא בנה בי מקדשא, והווי ישראל כולהו צדיקי וחסידים, שקטי כחמרא על דוודייה, כדין אתפתח כולא, ואתגלי שירתא דא עילא ותתא.

בההיא שעתא כתיב, לססתי ברכבי פרעה דמיתף רעיתי. מה סוסוותא דרתיכין דפרעה הוו מזוינין בכל זיני קרבא, אוף הכי אנת הוית מתלבשא בכמה זיני קרבא, לאגחא קרבא. ומה סוסוון דפרעה הוו טעונין בכמה מאני זיני קרבין, אבנין, גירין, בליסטראין, קסורין, כולהו טעונין לאגחא קרבא, אוף הכי אנא כף טעיננא כל זיני קרבין, לאגחא